

Antoni Gual

# LOCUS

*La Campana*

1a edició: març del 2015

© Antoni Gual, 2015

© Edicions La Campana

Avenir, 49, baixos

08021 Barcelona

Tel.: 93 453 16 65

[info@lacampanaeditorial.com](mailto:info@lacampanaeditorial.com)

[www.lacampanaeditorial.com](http://www.lacampanaeditorial.com)

Disseny de la coberta: Zink comunicació

Il·lustració de la coberta: Getty Images

ISBN: 978-84-943236-9-0

Dipòsit legal: B. 6.767 - 2015

Fotocomposició: EdiGestió (Barcelona)

Impressió a Romanyà/Valls. Capellades (Barcelona)

Tota aquesta gent que esmentes  
Sí, ja me'ls conec, són bastant patètics  
Vaig haver de recompondre'ls la cara  
I donar-los a tots un altre nom  
Ara mateix no sóc capaç de llegir gaire bé  
No, no m'enviïs més cartes  
A menys que ho facis  
Des del Passatge de la Desolació

BOB DYLAN. *Desolation Row*

## INTROIT

Encara era un infant i ja em trobava malament. No era res concret. Tenia un malestar que no se'm focalitzava en cap part concreta del cos, però que es presentava amb insistència. Em notava el cos. Sí, era exactament això, el que em passava. Me'l sentia massa. Tant, que notava el martelleig del cor que picava contra les costelles, com se m'anava omplint la bufeta d'orina, com se m'inflaven i se'm desinflaven els pulmons. Sentia, fins i tot, la remor que feia la sang circulant per les venes, la melsa que em grinyolava; fins i tot notava que el cervell se m'anava tensant, com si se m'hagués d'esquinçar com un drap. Em sentia els budells, com si hi tingués una serp gruixuda i cargolada. Em notava, també, òrgans que no tenia i sensacions totalment inversemblants, com mal de queixal al genoll. Tot jo era un manat de nervis. Qualsevol cosa m'alterava en excés. La gent no parava de preguntar-me:

«¿Com et trobes?» La meva resposta era invariable: «Malament.»

Hi havia qui, amb mala intenció, s'exclamava: «Quina mala cara que fas!», i coses per l'estil. El cas és que moltes vegades m'havia de ficar corrents al llit. No, allò no era per fer-hi broma.

Va arribar un moment que ni gosava sortir al carrer. Quan posava els peus a fora, sentia que el meu cos no era sinó un grapat de venes, ossos, cartílags, tendons, sang, sucus gàstrics, cavitats seroses... i que això, el cos, tan precari i fràgil, no podria aguantar els embats de la vida. Però aquest cos no solament era el que m'embolcallava, la meva cuirassa, sinó també la meva més íntima essència: jo només era això. La situació era, doncs, insostenible. Per exemple, no podia agafar un ascensor. Aquella mena de taüt vertical em provocava una claustrofòbia intolerable. Solució: no agafar-lo. Pujava sempre per les escales, fos al pis que fos. Però pujant i baixant escales també hi havia una cosa que m'angoixava: les estores dels replans, davant de cada porta. Generalment estaven tortes. Ah, no, allò no ho podia suportar, i les havia d'anar redreçant totes amb el peu. Era una cosa tan obsessiva que fins i tot jo mateix me n'adonava: «No, no em puc passar el dia posant a lloc les estores de la gent.»

A poc a poc el meu comportament va anar escampant l'alarma, fins que a casa es van començar a preocupar. La

mare, però, esforçant-se per aparentar tranquil·litat, em deia sempre: «No és res, només són nervis.»

Però van anar passant els anys i la cosa anava a més. La mare, ja molt espantada, em va portar a un reguitzell d'especialistes de tota mena en una autèntica travessia per despatxos de metges. Però tots arribaven a la mateixa conclusió: «Res, són nervis, només són nervis.» La mare, com sempre, l'havia encertat.

De tot aquest viacrucis de metges no en recordo res, excepte una visita. Justament l'única en què no va sortir la paraula *nervis*. Per recomanació de no sé qui, la mare i jo vam anar a parar a un metge, neuròleg concretament, que visitava en un entresòl de la plaça Molina de Barcelona. La consulta era tan petita que semblava el niu d'un escurçó. Després vaig comprovar que l'escurçó era a dins. La sala d'espera era minúscula i estava plena de gom a gom. Hi havia gent asseguda, però la majoria s'estaven drets. Mentre nosaltres esperàvem, se sentien uns crits ferotges que venien de l'habitació del costat, que era la del metge. Tothom es mirava esgarrifat.

Cada cop que hi entrava un pacient nou, tornaven a començar els crits. Semblava que aquell metge visitava a base de brams, que l'esbroncada era la seva teràpia. Jo vaig dir que me'n volia anar, però la mare va insistir que esperés-sim, que aviat ens tocaria a nosaltres.

Finalment va sortir el pacient que anava davant meu, tan capcot i compungit que jo em vaig negar a entrar-hi. La mare no s'ho va pensar dues vegades i em va clavar una empenta tan forta que vaig anar a parar a dins de cop. Ella no hi va entrar, no perquè jo no ho volgués, sinó perquè el despatx era tan minúscul que no hi hauria cabut.

No cal dir que jo estava fet un flam. La taula del consultori era tan petita que semblava una estufa, amb tot de muntanyes de carpetes i papers que vessaven. Penjada a la paret, hi havia una prestatgeria amb dos cilindres de vidre que contenien un suc groc i viscos on flotaven uns llan-gardaixos dissecats. No sé si estava pensat per fer bonic, però no en feia gens.

El metge era més vell que Matusalem, amb unes ulleres rodones a la punta del nas, calb i amb quatre cabells llargs i greixosos al clatell. De seguida vaig veure que sordejava, i vaig pensar que aquesta era la causa dels crits. Però no vaig trigar gens a constatar que no, que era tan malcarat que quan et parlava se't glaçava la sang. Amb gens de tacte, em va preguntar què em passava.

Mig tartamudejant pel pànic, l'hi vaig explicar tan bé com vaig poder. Mentre jo parlava, com que l'habitació era tan tenebrosa, ell m'anava enfocant a la cara amb un llumet. Ben bé com si fos un interrogatori policial. «Estàs molt pà·lid, noi», em va etzibar bruscament, i de manera molt

expeditiva, mentre escrivia en un paper, em va recomanar que anés a fer-me una radiografia del cap, per si hi havia algun tumor, i hi tornés quan la tingués. I dit això, em va obrir la porta sense aixecar-se de la cadira –l’habitació era tan petita que no calia–, i pràcticament em va expulsar.

A mi em va caure el món a sobre. Ja em notava el tumor, de la mida d’una taronja, i sentia com em creixia dins del cervell. Em veia al quiròfan perquè m’obrissin el crani abans no se m’esberlés com una síndria. La mare, espantada, intentava consolar-me.

L’endemà al matí, la mare va decidir anar a veure un parent llunyà que era un metge jubilat. Jo la vaig voler acompanyar. El bon home coneixia de referències aquella mena de bruixot, i ens va ratificar el que ja sospitàvem: que era boig. Quan la mare li va explicar com havia anat la visita, es va indignar: que se l’havia d’expulsar del Col·legi de Metges i fotre’l directament a la presó o al manicomi, que allò era del tot imperdonable, que no es podia anar pel món espantant les criatures d’aquella manera...! No sé si la cosa es va acabar aquí o si la mare va fer cas del seu parent. La qüestió és que jo em vaig quedar tranquil perquè ens va dir que de radiografies, res de res; i que no hi tornéssim més, a veure aquell monstre.

Quin descans. Llàstima que la calma em va durar no-



més uns quants dies. Al cap d'una setmana o dues, em va tornar el desassossec. Però aleshores se m'hi va afegir un constipat monumental que em va deixar el nas com una carxofa, el cap embotit i els ulls llagrimosos. De fet era un consol, perquè ara, almenys, tenia una cosa normal i concreta, una afecció ben coneguda per la medicina que no era res de l'altre món. Va resultar, però, que aquest constipat se n'anava i tornava constantment.

Després ho vam saber: no era cap refredat. Era una al·lèrgia com una casa que amb qualsevol corrent d'aire, quan sortia al carrer, o si tocava un llibre o un objecte vell, em deixava el nas com una aixeta mal tancada, el cap emboirat i un llagrimaig que no em permetia veure res amb nitidesa. Com he dit, allò no em va preocupar especialment, però sí que es va afegir al problema de fons i em va deixar molt feble.

Va ser llavors quan la meva mare em va dir:

—Anirem a veure el doctor Octavi Girbau.

—¿L'Octavi? —va dir el pare aixecant els ulls del diari—. Però si és més ximple que ell!

—¿Més? —vaig fer jo.

—I ara! No, home, no —va fer la mare—, el doctor Octavi et curarà. Com que és psiquiatre i molt bo, en quatre dies et posarà a to. A més, és un home d'una cultura vastíssima. Això sí, una mica poca-solta sí que ho és, tot s'ha de

dir. Però a tu, com que tens tanta curiositat per aquestes coses, t'agradarà. El més important és que és amic nostre de tota la vida i que hi ha molta confiança.

El pare es va arronsar d'espatlles i va continuar llegint. Al cap de pocs dies va venir la mare i em va dir:

–Tenim hora amb el doctor Octavi dijous a les sis de la tarda.

–¿Com que «tenim»? –vaig fer jo–. ¿Que no dius que és un psiquiatre? Amb aquesta mena de metges s'hi parla a soles, perquè es tracten coses molt íntimes.

–Què en saps tu, carallot! –em va contestar–. Que t'hi acompanyi no vol dir que hagi d'entrar al seu despatx a escoltar el que li dius. A més, el doctor Octavi visita a Barcelona, a dalt de tot de la Via Augusta, i tu et perdries i no hi arribaries mai.

Durant els tres dies que va durar l'espera, vaig estar misteriosament tranquil. Però dijous les cames ja em feien figa. Poc després de dinar, vam agafar un taxi i vam marxar cap a Barcelona.

Sèiem en silenci, sense dir-nos res, però mirant-nos de tant en tant a través del retrovisor del conductor. Quan les nostres mirades topaven, abaixàvem tots dos els ulls ràpidament. La mare sabia que una sola mirada era suficient per provocar-me un intens nerviosisme.

El viatge se m'estava fent llarg i no podia parar de registrar-me de manera compulsiva. Suposo que per distreure'm, la mare va començar a explicar-me coses del doctor Octavi. Resulta que de joves havien estat amics:

—Era un home extravagant i molt divertit, ens feia riure a tota la colla; menys al teu pare, a ell no li feia gens de gràcia. —Llavors va abaixar la veu i va afegir—: Havia sigut pretendent meu.

Tot i que jo me l'escoltava seriós i mirant per la finestreta, em va fer gràcia el comentari. Em divertien totes les anècdotes que m'anava explicant del doctor Octavi. «Encara m'hi entendre, amb aquest home tan especial», anava rumiant. El cas és que, sentint parlar d'ell, el temps se'm va escolar més de pressa.

No sé com, em vaig trobar palplantat a l'entrada d'un pis llegint una placa daurada que deia: «Dr. Octavio Girbau de Llobatera, Médico Psiquiatra.» Em va agafar un calfred i vaig respirar fondo. De seguida es va obrir la porta i va aparèixer una senyora rossa maquilladíssima, de mitjana edat, que amb una gran cordialitat va exclamar:

—Mercedes, quina alegria de veure't, estàs molt guapa! ¿Aquest és el teu fill? Com ha crescut!

Ens va fer passar a una saleta d'espera molt agradable on, afortunadament, no hi havia ningú. La senyora Sílvia va continuar parlant amb la mare. Jo ja no les escoltava.

Em vaig asseure en una cadira negra molt moderna, i vaig posar-me a fullejar unes revistes que hi havia sobre una taula de vidre rivetejada d'un metall platejat. La meva sorpresa va ser que entre aquelles revistes hi havia el *New Yorker*. Curiosament, el fet que estigués plena de fotografies d'escriptors que admirava em va tranquil·litzar, almenys momentàniament.

Al cap de poc, vaig sentir que la senyora Sílvia deia:

–Bé, Mercedes, d'aquí a deu minuts, màxim, el doctor estarà per vosaltres, després ja ens veurem tu i jo.

I, dit això, va tancar la porta i ens vam quedar sols la mare i jo. Altre cop vam jugar a esquivar mirades. Ella va agafar una revista, però al cap d'un moment, com que no hi va trobar res que li interessés, la va tornar a deixar sobre la taula. Jo també havia deixat estar les revistes, perquè m'estava posant tan nerviós que no podia parar de girar els fulls frenèticament i em feia por estripar-les.

Fent un esforç inhumà per no mirar-me, la mare va deixar els ulls clavats a terra i es va quedar una estona així. Jo em vaig posar a observar l'habitació. Hi havia dues plantes molt esveltes i un quadre d'una pintura antiga que representava una mena de jutge amb perruca blanca, amb el cap repenjat a la mà dreta i el dit índex estirat tensant-li el front.

«És estrany», vaig pensar. «Una habitació tan moderna i hi posen aquesta pintura que sembla de l'any de la Maria Castanya.»

No van ser ni deu ni vint, els minuts d'espera. Ens hi vam estar gairebé una hora. Jo ja no sabia on ficar-me. M'aixecava de la cadira i m'hi tornava a asseure. Tornava a agafar una revista, la tornava a deixar. Em tornava a aixecar, m'acostava al quadre, feia veure que me'l mirava amb atenció però en el fons no el veia, tornava a la cadira... Fins que la mare em va dir:

–Em faràs posar nerviosa a mi també, al final! Seu i estigue't tranquil!

En aquell moment es va obrir la porta i la senyora Sílvia, amb el mateix somriure que en la rebuda, va dir:

–Ja pots passar.

Em va venir com un esglai, vaig fer un salt i, sense dir res a la mare, sense ni mirar-me-la, vaig seguir la senyora Sílvia per un llarg passadís ple de quadres. Al fons hi havia una porta; la va obrir i va dir:

–Doctor Octavi, aquí el té. Tot seu.

Vaig quedar completament fascinat. No havia vist mai una habitació tan moderna, luxosa i lluminosa com aquella. En tancar-se la porta, vaig veure, al fons de la sala, el doctor assegut a la seva taula, revisant uns papers. Com que no va fer cap gest que indiqués que havia advertit la

meva presència, em vaig dedicar a observar la meravella que m'envoltava.

De les quatre amples parets, una, la del fons, l'ocupava gairebé de punta a punta un finestral rectangular amb la persiana abaixada, tipus Gradulux, d'un color lila, que tamisava la llum de fora i projectava dins l'estança una atmosfera blavissa, marina, gairebé aquàtica. Em va fer la impressió d'estar dins d'una piscina o d'un aquari. El peix petit era jo, per descomptat; i el gros, el doctor Octavi, que se'm menjaria d'un parell de mossegades.

Com que feia calor, tenia el finestral obert de bat a bat. De tant en tant, a través de la persiana entrava una ràfega d'aire càlid que, amb aquella llum interior gairebé líquida, dibuixava unes reverberacions que es projectaven a les parets, escampant-se per tot l'espai i il·luminant la infinitat de partícules que hi flotaven. Tot plegat produïa com uns corrents líquats, com una mena d'oneig d'una cadència lenta, somorta. Aleshores vaig tenir la impressió que era al saló del submarí *Nautilus* i que, a dins, s'hi emmirallava el fons del mar.

Com que el doctor, igual que el capità Nemo, continuava capficat obrint i tancant carpetes, sense fer cap gest que indiqués que estava per mi, vaig continuar observant. Hi havia moltes plantes, la majoria desconegudes per a mi. En aquell moment vaig pensar que totes devien ser carnívores.

En una altra paret hi havia exponents de la millor pintura catalana del moment. Era evident que el doctor Octavi era un home modern, de gustos –i segurament de costums– atrevits. En un altre pany de paret hi contrastava una vinyeta de Tintín, i el que en feia quatre estava dedicat a un cartell de l'òpera *Lohengrin*. Al costat, el retrat d'un home encara jove, de perfil, amb el front boterut i la part posterior del crani totalment aplanada, un serrellet negre i un bigotet.

El doctor Octavi continuava remenant papers, sense dir-me ni ase ni bèstia. Jo em vaig dirigir cap a una prestatgeria de fusta plena de llibres, alguns aguantats per aquelles figuretes blanques de guix amb taques de coloraines que en diuen siurells, típiques de Mallorca, i d'altres amb geros molt luxosos. Molts dels llibres estaven dedicats a la psicoanàlisi.

Suposo que els devia tenir de decoració, perquè el doctor Octavi no creia que la psicoanàlisi pogués curar ningú. Ell la veia com un gènere literari. Com una estètica. En qüestions psicològiques, només creia en la cura a través de la química, és a dir, de la ingesta de medicaments. Com que jo tota la vida he tingut una fe cega en la pastilla, aquest sistema sempre m'ha semblat el més enraonat.

Així que vaig agafar un d'aquells exemplars, vaig sentir una veu greu, rogallosa, que m'advertia:

–Deixa estar això, que m'ho fotogrà tot per terra.

Era, evidentment, la veu del doctor Octavi, que venia cap a mi. De seguida vaig veure que era altíssim, que si hi havia de parlar dret gaire estona m'agafaria torticoli. Em va encaixar la mà i em va dir:

–Així que tu ets el fill de la Mercedes... Et vaig veure quan eres molt petit, no t'hauria pas conegut, ara... Seu.

Les cames d'aquell home no s'acabaven mai. Portava uns pantalons vermells que li arribaven més amunt de l'estómac, una camisa de seda de color morat i una corbata de pell de color mostassa. La cara, lleugerament tocada per la verola, era llarga i solcada d'arrugues profundes. Els ulls, d'un blau grisós, li endurien la mirada. El nas, gros, recte i consistent; les orelles, també generoses i acabades en punta, se li separaven del cap per la part de dalt. Els cabells eren d'un gris cendrós, abundants però tallats al raspall. La boca, amb els llavis una mica serrats, tenia un rictus de severitat.

Em vaig asseure, obedient, i després ho va fer ell. Va tornar el silenci. Assegut, el doctor Octavi no semblava tan alt. Com que tenia les cames tan llargues i el cos tan curt, en seure quedava com encongint, cosa que no vol dir



que deixés d'intimidar-me. Ell continuava sense dir res, només em mirava de manera inquisitiva (almenys això és el que jo percebia). Al cap d'una estona, com que ell no badava boca, vaig trencar el gel preguntant:

—¿Qui és aquell personatge que surt al quadre que hi ha a la sala d'espera? ¿És un jutge?

El doctor Octavi va arquejar una cella i va dir:

—No és cap jutge ni té res d'antic. És Laurence Sterne, el creador de la novel·la més moderna que s'ha escrit mai: *Tristram Shandy*. És una meravella; si no l'has llegida, fes-ho de seguida i així deixaràs de ser un ase.

Vaig tornar-hi:

—M'agrada molt Tintín. ¿A vostè també li agrada?

Però ell s'havia tornat a concentrar en els seus papers i, sense aixecar els ulls, va fer:

—El que has vist penjat és la segona vinyeta de la pàgina 17 de *Les joies de la Castafiore*.

Un altre cop silenci.

—¿Aquell Miró és autèntic? —vaig continuar.

—És clar que ho és. ¿Que no ho veus?

Jo ja començava a acusar la tensió. Ell, en canvi, havia començat a llegir un altre paper tan tranquil. Vaig pensar: «Com sempre, la mare l'ha clavat, amb aquest home. Sí, se li nota que té molta cultura, però és un poca-solta rematat.» Un altre silenci.

—¿Li agrada Wagner? Ho dic pel cartell del *Lohengrin* que hi ha allà penjat.

—No gaire —em va contestar sense aixecar els ulls del paper. —Al cap de poc va afegir—: És un record de quan vaig anar a Bayreuth, al festival.

Aquelles respostes tan curtes i seques m'incomodaven. Després va aixecar el cap i va prosseguir, però sense mirar-me:

—La seva música em sembla com comprimida dins d'una carcassa gruixuda de guix i cartó pedra. Té uns aires tan bufats, vol posar-hi tanta grandesa, que no m'agrada. Fora d'alguns moments, que se li reconeix el geni, la resta em resulta bastant insuportable. De la part coral, ja ni en parlem; sembla feta perquè la cantin els cors de Clavé. El més horrorós de tot són les històries, totes extretes d'una mitologia bàrbara, pesadíssima, del tot carregoses.

Jo ja m'estava animant, la cosa anava per bon camí i el vaig seguir:

—¿I aquell senyor que hi ha de perfil, amb el bigoti?

Aleshores, sí, va alçar el cap, em va mirar amb satisfacció i orgull i va dir:

—Aquell és Claude Debussy, el músic més gran que hi ha hagut mai. Wagner es pensava que la seva música representava una renaixença, el despertar de la música, i

ell, Debussy, va demostrar que el que havia fet només n'era el crepuscle.

Aquesta frase, una mica més llarga i dita de forma més amable i més apassionada, em va relaxar gairebé completament. Vaig pensar que potser la «teràpia» consistiria en allò, a anar tenint aquelles converses diletants. Si era així, oli en un llum. En aquella època m'agradaven molt aquests diàlegs. Em permetien parlar de coses i fer veure que en sabia. Ell, però, es va tornar a submergir en els seus papers i es va tornar a instal·lar en el silenci.

Com que veia que estava molt capficat en les seves coses, em vaig aixecar per anar a mirar uns volums enormes d'una prestatgeria que hi havia al seu darrere. Eren llibres d'art. Quan ja havia començat a treure'ls de la lleixa per mirar-ne la coberta, vaig sentir altre cop aquella veu rogallosa i aspra que em deia:

—¿Vols sortir d'aquí? No suportó tenir-hi ningú, al darrere. Seu i estigue't una mica quiet, maco.

Mig espantat, vaig tornar a la meua cadira en el mateix moment que ell s'aixecava. Llavors es va posar a fer voltes a la taula mentre s'anava apujant els pantalons d'una manera tan insistent i frenètica que semblava que se'ls volgués treure pel cap. Se'ls tibava amunt amb uns moviments tan violents dels braços que removia l'aire. Finalment es va tornar a asseure, es va gratar el clatell i em va dir:

–¿A tu què t’agrada?

–La filosofia –vaig deixar anar.

–¿La filosofia? ¿I quins filòsofs t’interessen?

No sé per què, sense pensar-m’ho ni un moment, li vaig etzibar:

–L’Ortega y Gasset.

Aleshores es va produir un fet extraordinari: el doctor Octavi va tirar el cap enrere i va esclafir una riallada tan sorollosa que va ressonar per tota la sala. Li van agafar unes convulsions, uns espasmes de tant de riure, que es va haver d’afluixar la corbata per no ofegar-se. Mentrestant, anava clavant cops de puny sobre la taula, amb les cames tan estirades que les sabates tocaven les meves, i això que la distància era considerable. De tant en tant, picava sota la taula amb els genolls i la feia trontollar.

Semblava que tot l’edifici vibrés. Tenia la boca tan bada-da que se li veien perfectament totes les dents, grosses i blanquíssimes; semblaven postisses. Se li va anar inflant una vena al front de tal manera que vaig pensar que se li reventaria en qualsevol moment. Al mateix temps se li anava posant la cara tan morada que li feia joc amb la camisa. Jo me’l mirava i també reia, però no sabia ben bé de què. No entenia per què això de l’Ortega li feia tanta gràcia.

A poc a poc es va anar calmant. Es va fregar una bona estona la cara amb totes dues mans i, quan finalment les

va apartar, va mostrar un rostre vermell com un perdigot. Les celles, blanquinoses i molsudes, se li havien esborrifat i li queien sobre els ulls, talment caramells de glaç. Es va escurar una mica la gola, es va passar la mà pels cabells de raspall i em va dir:

–*La redención de las provincias, España invertebrada, La caza y los toros...* Estàs ben sonat, nano.

I jo vaig pensar: «Tu sí que estàs torrat, tio.»

De sobte es va tornar a posar seriós i em va etzibar:

–Vinga, va, ¿què et passa?

Ara sí, ara havia arribat l'hora de parlar del meu problema, sense subterfugis. Ara havíem d'agafar el toro per les banyes. S'havia de posar fil a l'agulla, havia de contestar alguna cosa. La pregunta era molt concreta, no podia esquivar-la, era allà per allò. Vaig començar a moure el cul a la cadira, de dreta a esquerra, ara cap endavant, ara cap enrere. De sobte, vaig fer una síntesi:

–Em roda el cap.

El doctor Octavi es va gratar la punta del nas, i seguidament es va cargolar les orelles. Em va mirar i va dir:

–A mi fa seixanta anys que em roda, ves. ¿Què més?

Estava obligat a continuar, és clar. No havia pas anat a la consulta només per un simple rodament de cap. Ni per parlar dels objectes que hi tenia, ni per divagar amb ell sobre estètica.

–Quan camino, em roda el cap...

–Això ja m'ho has dit, i no et moguis tant, carai! ¿Què més?

Les mans em començaven a suar, tenia la boca tan seca que no podia moure la llengua ni empassar-me la saliva, notava com si a dins hi tingués paper de vidre. Ja em començava a rodar el cap. Era evident que la tensió em resultaria insuportable, si continuava callat. Així que li vaig dir:

–Sumo matrícules.

Pensava que el doctor quedaria sorprès. No hi va quedar gens, o almenys no ho va demostrar.

–¿Què vols dir, que sumes matrícules?

–Doncs això, que quan vaig pel carrer, només em fixo en les matrícules dels cotxes... i en sumo les xifres. Si vaig sol, no hi ha cap problema, però si vaig amb algú, tot es complica; perquè, és clar, no puc estar pel que em diuen i per les sumes a la vegada. És estrany, ¿oi?

–No n'és gens, d'estrany. Està tipificat a la primera pàgina del manual dels neuròtics obsessius.

–¿Jo sóc un neuròtic?

–Pel que dius, no en tinc cap dubte.

–El que és més fumut –vaig continuar– és que quan condueixo, també vaig fent sumes.

El doctor Octavi em va apropar la cara i em va dir:

–¿Però tu condueixes? ¿Quants anys tens?

–N’acabo de fer divuit.

–¿Divuit? Em pensava que en tenies catorze, màxim quinze!

No sé si ho va dir pel meu aspecte físic o pel meu grau de maduresa mental. Vaig continuar com si no hagués sentit la seva observació.

–L’altre dia, precisament, anava conduint jo i em vaig encastar contra el de davant. A l’altre cotxe no li va passar res, i el meu només va quedar una mica abonyegat, però el conductor es va posar com un gos rabiós.

–Li vas sumar la matrícula.

–Naturalment, i sumava set. Ja li vaig dir, a l’home, que era el número de la bona sort.

–¿I què et va dir?

–De tot. I que si volia veure les set hòsties que em fotria si no callava.

El doctor Octavi va posar les mans planes sobre la taula, va fer com si volgués fer un parell de flexions amb els braços, va tirar l’esquena cap enrere i em va dir:

–Nano, si això és veritat, tu i jo serem amics, grans amics. Ets un fora de sèrie. No et preocupis per això de les sumes, que t’ho arreglo en una setmana.

Eren les primeres paraules amables que em deia, i la primera vegada que hi endevinava un indici de complicitat. Això em va fer sentir molt bé. Començava a estar més tranquil.

Havia aconseguit que fos una mica més considerat amb mi, però ho havia fet amb una mentida. No era veritat, allò del cotxe. Ni tenia divuit anys, ni carnet de conduir. Ho havia dit només per fer-lo riure, amb l'esperança d'ajornar una mica les preguntes concretes i directes sobre les meves dèries. Però la distensió es va acabar aviat, perquè de seguida em va tornar a burxar:

–Més coses.

–Em trobo malament; a vegades, molt malament.

–Això són cabòries. He estat examinant els teus informes clínics i estàs sa com una poma. Més coses.

Li vaig exposar la meva teoria, que consistia a no verbalitzar els meus mals, perquè quan en parlava se m'amplificaven, els incentivava.

–Deixa't de teories. Dedicat a l'Ortega, tu. Mira: el que has de fer és buidar el pap. Amb això sol, ja et trobaràs molt millor. ¿No deus pas voler que t'endevini el que tens per telepatia, oi?

Mentre manteníem aquest diàleg, em vaig trobar a les mans una bola d'aquelles de vidre que quan les bellugues hi neva. No sé d'on l'havia tret, suposo que de sobre la taula. Me la vaig quedar mirant, mentre l'anava girant. De sobte, vaig sentir les seves mans que me l'arrabassaven brusquement i que em tornava a dir, ara alçant el to de la veu:

–Més coses!



Aleshores sí. Aleshores vaig tirar pel broc gros. Li vaig exposar la insuportable tensió elèctrica que sovint m'assaltava el cervell i que semblava que me l'hagués de fer esclatar.

–¿T'has desmaiats mai?

–No, però hi he estat a punt moltes vegades.

–Sí, ja veig que hi estàs molt predisposat. ¿Dorms bé?

–Sí, això sí, he dormit sempre com un tronc.

–Això ja és molt.

–Sí, però cap al migdia ja em sento esgotat, com abatut. Les obsessions, ¿comprèn?

Em va fer un senyal amb les mans per indicar-me que continués.

–Això de notar-me el cap com electrificat em genera un estat d'ansietat que sembla que m'hagi d'agafar un atac epilèptic. Llavors em falta l'aire, el cor se'm dispara i és com si m'hagués de saltar del pit. Tota la musculatura em tiba i sembla que se m'hagi d'estripar. Si sóc a casa, rai. Em despullo i m'estiro a les rajoles fredes. Respiro fondo i al cap d'una estona aconseguixo calmar-me.

–Si tot això que et passa és veritat, ja pots anar a encarregar un taüt.

La meva cara de consternació, la pal·lidesa devia ser tan marcada, que el doctor Octavi va tenir un punt de misericòrdia i, movent lleugerament la mà dreta, va dir:

–Fuig home, fuig. No és res, això. El que tens és una

ansietat que no te l'acabes. Haurem de fer un tractament intensiu i extensiu.

–¿Amb pastilles?

–Sí, naturalment, et donaré pastilles.

–Per mi, això no és cap problema.

–Si ho fos t'hauries de fotre, no hi ha cap altre remei.

Jo ja em tornava a notar segur i tranquil, malgrat aquest nou estirabot. Però vaig sentir que alçava la veu.

–Vols fotre'm el fotut favor de deixar tranquil aquest Giacometti, que me'l trencaràs, collons!

Em vaig mirar les mans i m'hi vaig trobar una escultura d'una dona que semblava una girafa. No sabia com hi havia anat a parar, a les meves mans, tot i que pesava moltíssim.

El doctor Octavi va ajuntar els palmells i va estirar els braços cap amunt. Després es va passar les mans per darrere el clatell i va fer com si ventés l'aire amb els colzes. Tot seguit va fer petar els dits i es va fregar els ulls. Els músculs de les mandíbules se li anaven tensant. Finalment va posar les mans esteses sobre la taula una altra vegada, va tornar a fer unes flexions amb els braços, em va mirar i em va etzibar:

–Em poses molt nerviós.

Vaig abaixar els ulls, avergonyit. Mentre esperava que li tornés la calma em va dir:

–Per avui ja en tinc prou. Ara estigue't quietet aquí. Vaig a saludar la teva mare. Encara s'espera suposo, ¿no?

Abans d'aixecar-se, però, va escriure unes receptes. Les va agafar i se les va posar a la butxaca.

—Sí, sí —vaig fer.

Es va alçar i va desaparèixer per la porta amb un fort cop. Vaig estar una estona observant tots els objectes que hi havia damunt la taula, sense tocar-ne cap. Hi havia coses molt estranyes, suposo que escultures, no ho sé, petites obres d'art. A part, és clar, de tota la paperassa, carpetes, algun llibrot, tisores, pots plens de bolígrafs i llapis, etcètera.

Com que la cosa s'allargava, vaig tenir temps de pensar en la conversa que acabàvem de tenir. I de cop i volta em va assaltar un pensament: «Ara sí que l'hem feta bona. El doctor Octavi parlarà amb la mare i esbrinarà la meua edat, tota aquella història del cotxe... Sabrà que li he mentit.» Però la preocupació em va passar de seguida. «No», vaig pensar entre mi, «aquest home no és pas cap policia, tant se li'n fot, tot això.»

Em vaig aixecar i em vaig posar a mirar els totxos d'art que tenia al darrere de la seva cadira i que tant m'atreien. La tarda ja havia anat declinant, i l'atmosfera blavosa i aquàtica s'havia tornat més densa, amb tons morats, gairebé vermellors. Els objectes presentaven una altra textura, semblaven més carnosos, més tènues, menys esclatants, però creaven un ambient encara més irreal que m'embadalia.

«Quina meravella, quin luxe», pensava fascinat mentre

anava passant les pàgines d'aquells volums de pintura, «quines reproduccions tan fabuloses, quin paper més lluent». Però de cop i volta, mentre contemplava abstret uns nenúfars de Monet assegut un altre cop a la meva cadira, la veu del doctor Octavi va ressonar per tota la sala, aquesta vegada amb un to una mica més dolç:

–Mireu-lo, aquí el teniu.

Vaig tenir un ensurt tan gran, que em vaig posar dret d'un salt.

–Llegint, com sempre –va dir la mare.

–Mentre no llegeixi bestieses –va fer la senyora Sílvia.

–De bestieses no n'hi tinc, aquí –va replicar el doctor Octavi, que em va fer un gest per fer-me entendre que podia tornar a seure i continuar mirant el llibre.

Així doncs, vaig tornar als nenúfars de Monet mentre ells tres, drets al costat de la porta, seguien xerrant: que si com passaven els anys, que si s'havien de veure més sovint i totes aquestes coses. Jo continuava fullejant el llibre, però amb les orelles pendents del que deien, per si parlaven de mi. No ho van fer en cap moment. El curiós del cas és que el doctor Octavi mostrava una actitud completament diferent de la que havia tingut amb mi durant l'entrevista.

Aleshores ho vaig veure clar: tota l'estona havia estat representant un paper. Amb una gran habilitat teatral i un agut sentit de l'escena. Que havia fet comèdia, vaja. ¿Per

què? Era un misteri. Al cap d'una estona, la meva mare va dir dirigint-se a mi:

–Suposo que no deus voler quedar-te aquí tota la vida. Va, que s'ha fet tard.

Llavors se'm va apropar el doctor Octavi amb un somriure amable, gens fingit, i em va fer una encaixada que em va comprimir la mà i me la va deixar adolorida molta estona. Que diferent de la primera, quan m'havia fet la sensació d'estar estrenyent un ocell mort! El comiat va ser efusiu i vam quedar per al cap d'un mes.

La mare i jo vam agafar un taxi i vam enfilem la tornada. Vaig mirar cap al cel i em va semblar que la lluna era plena, tot i que no ho era. De seguida es va fer palpable una tensió espessa. Ja tornàvem a practicar el joc d'esquivar mirades sense dir-nos res, fins que, al cap d'una estona, en veure'ns pel retrovisor del conductor, vam esclatar tots dos alhora una riallada que va deixar el taxista amb cara de tòtil tot el que quedava de viatge.

Així va ser, més o menys, la meva primera visita al doctor Octavi, a la qual se'n van anar sumant, al cap del temps, moltes més.

En arribar a casa, ja frisava per prendre'm la primera pastilla.

–Després de sopar, no tinguis tanta pressa –em va dir la mare mentre es treia la jaqueta.

Passades un parell de setmanes, la cosa semblava que millorava; o almenys no anava a més. Havia quedat tot com estancat i, de mica en mica, m'anaven disminuint els símptomes.

Fins que hi vam tornar a ser. Continuava trobant-me raonablement bé, però se'm va posar entre cella i cella que les plantes dels meus peus eren massa estretes per aguantar la meva persona. Altre cop no gosava sortir al carrer. O em calçava uns sabatots que encara no havia dissenyat ningú, o hauria d'anar recolzant-me d'arbre en arbre, o de fanal en fanal, per no fotre'm de morros.

Vam haver d'avançar la visita següent. El doctor Octavi m'ho va arreglar de seguida, no pas augmentant-me la dosi de pastilles, sinó combinant-les d'una altra manera. El foc va quedar controlat al cap de pocs dies. Més tard, hi hauria altres foguerades que també serien neutralitzades per la destresa d'alquimista del doctor Octavi. Ara, la tremenda hipocondria restava latent i crònica.

Així, a batzegades, aquí caic, allà m'aixeco, vaig entrar a la joventut.